

Slik forvandler internasjonale standarder verden

Solveig Bjørkholt, PhD

«Tenk deg en verden uten standarder»

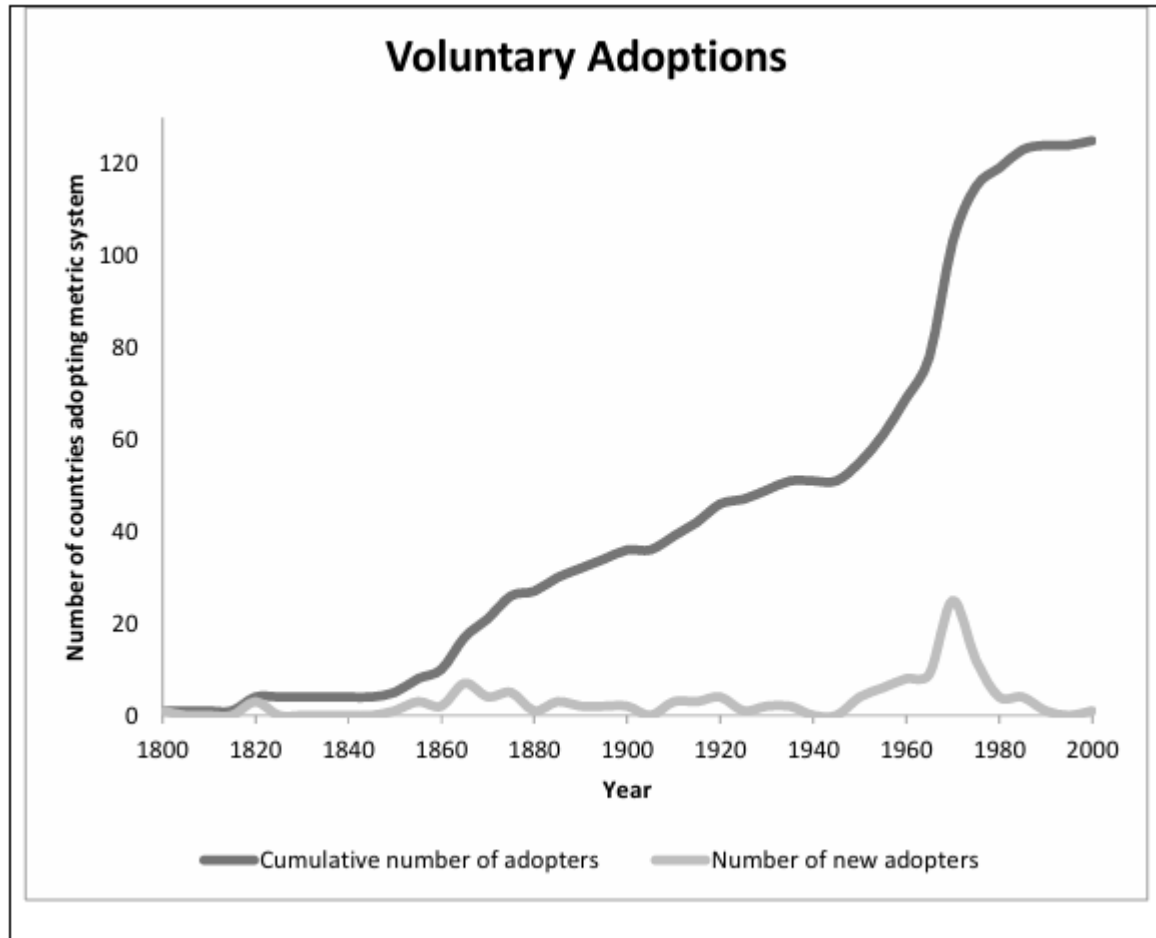
- “A world without standards would soon grind to a halt. Transport and trade would seize up. The Internet would simply not function. Hundreds of thousands of systems dependent on information and communication technologies would falter or fail.”
 - 38th World Standards Day

Men hva *er* en verden uten standarder?

- Over 250 000 forskjellige måleenheter eksisterte i Frankrike på 1700-tallet
- Metersystemet ble utviklet og lovfestet i 1795
- Svært vanskelig å implementere: skepsis og mange lokale tradisjoner
- Først tatt bredt i bruk 100 år senere

Metersystemet spredte seg internasjonalt

Remember the Mars Climate Orbiter incident from 1999?

Ingeniør- og rasjonaliseringsfase (Slutten av 1800-tallet – tidlig 1900-tall)

Økonomisk og handelsorientert fase

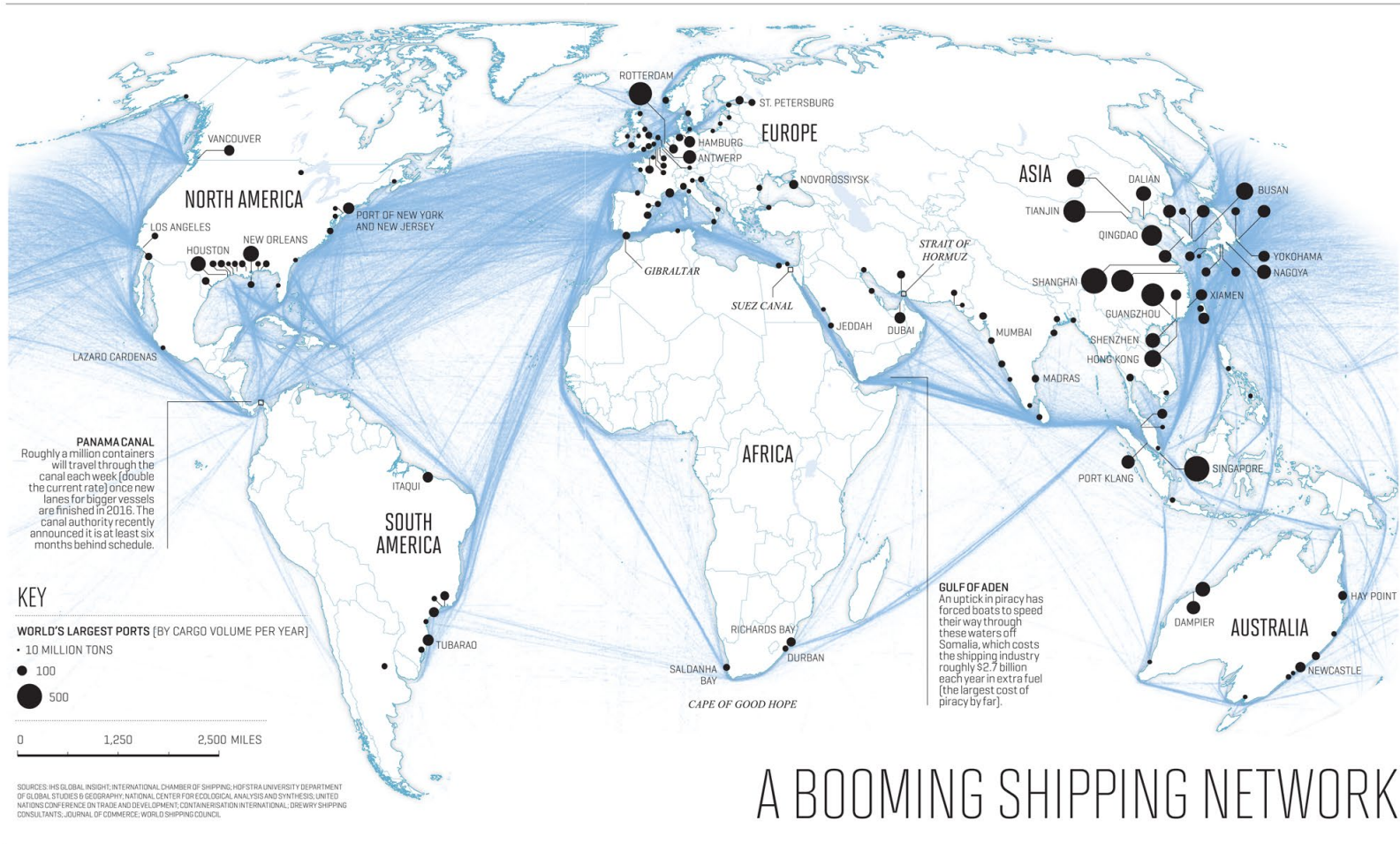
(Midt 1900-tall til ca. 1980-tallet)

Ingeniør- og rasjonaliseringsfase

(Slutten av 1800-tallet – tidlig 1900-tall)

A Map of Sea Shipping Routes – Nicolas Rapp Design Studio

*“Let me only say that we can claim,
confidently, that no other set of documents
has such an influence, and such
importance, for international trade”*

- Olle Sturén, ISO Generalsekretær 1968 – 1986

Økonomisk og handelsorientert fase (Midt 1900-tall til ca. 1980-tallet)

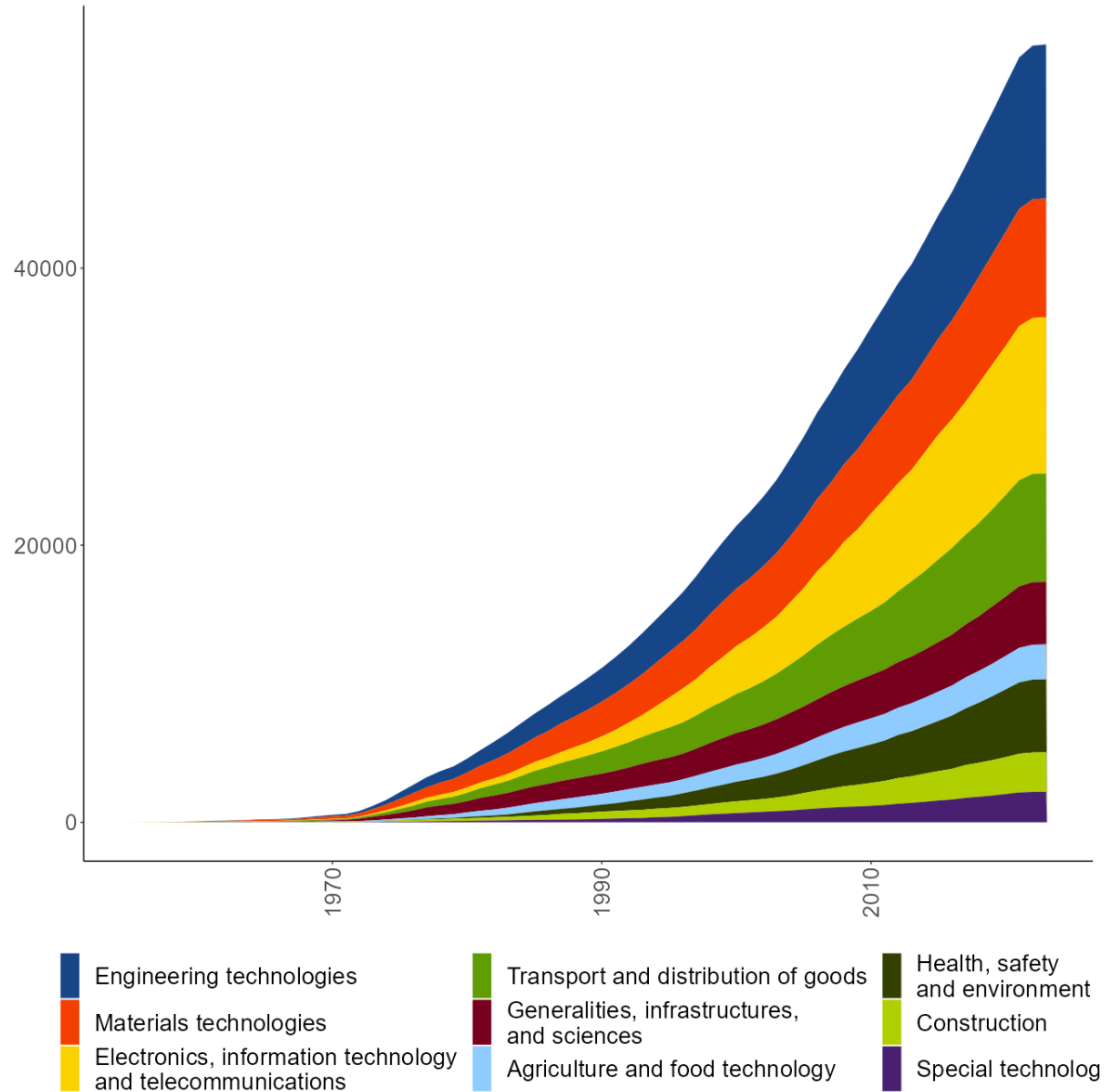

Ingeniør- og rasjonaliseringsfase (Slutten av 1800-tallet – tidlig 1900-tall)

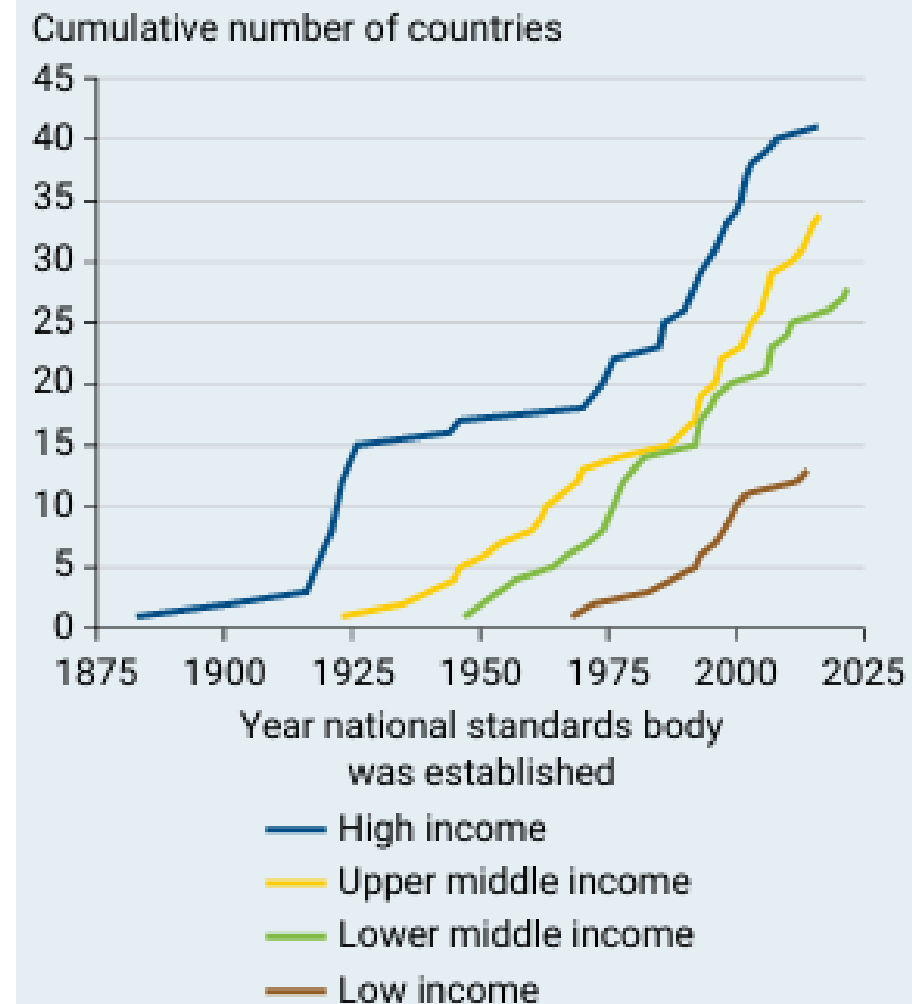
?

Antall standarder øker

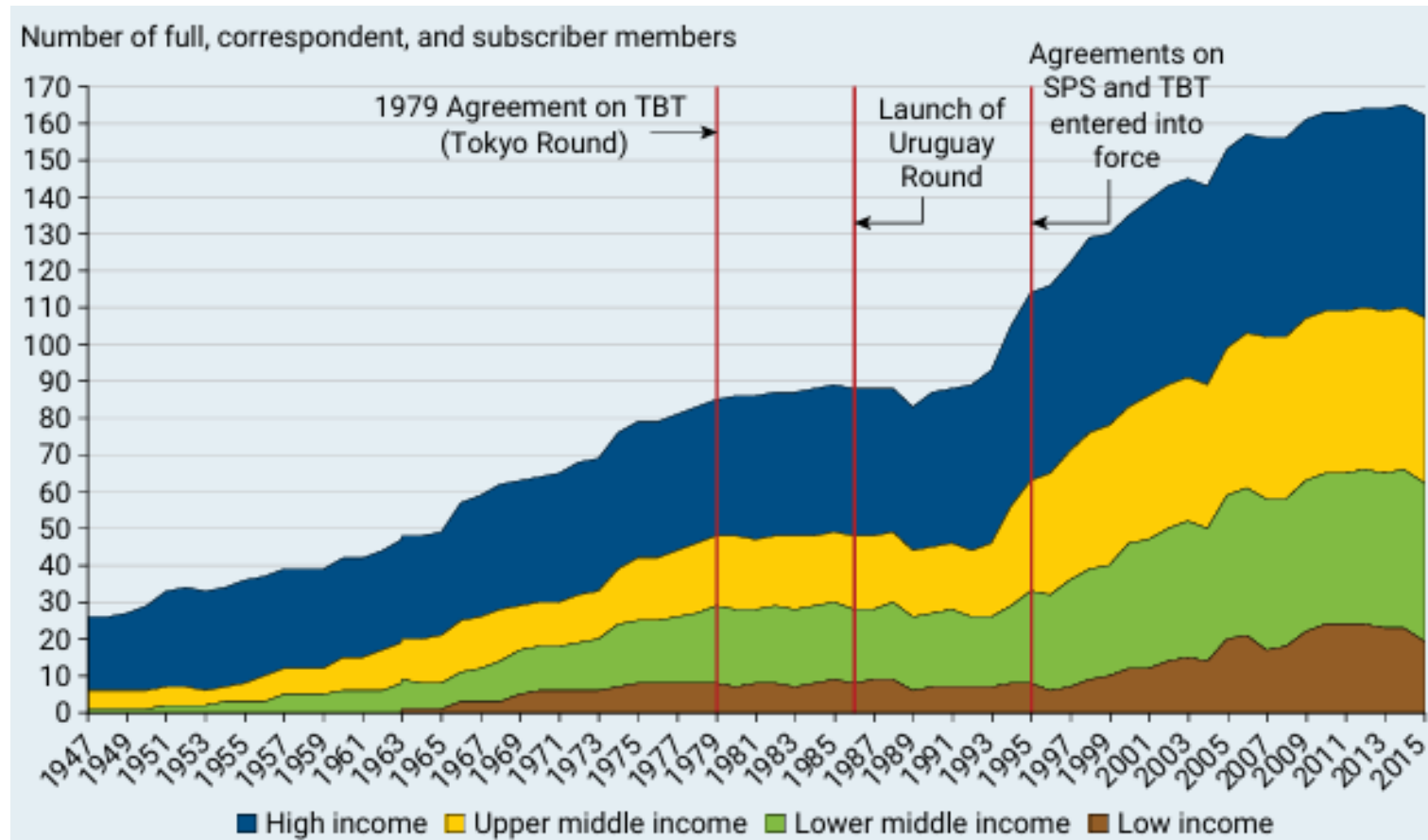
- Ikke-tollmessige tiltak (som standarder) påvirker 90 % av verdenshandelen målt i volum
- Dette er seks ganger så stor andel som for 30 år siden

Land med nasjonale standardiserings- organisasjoner øker

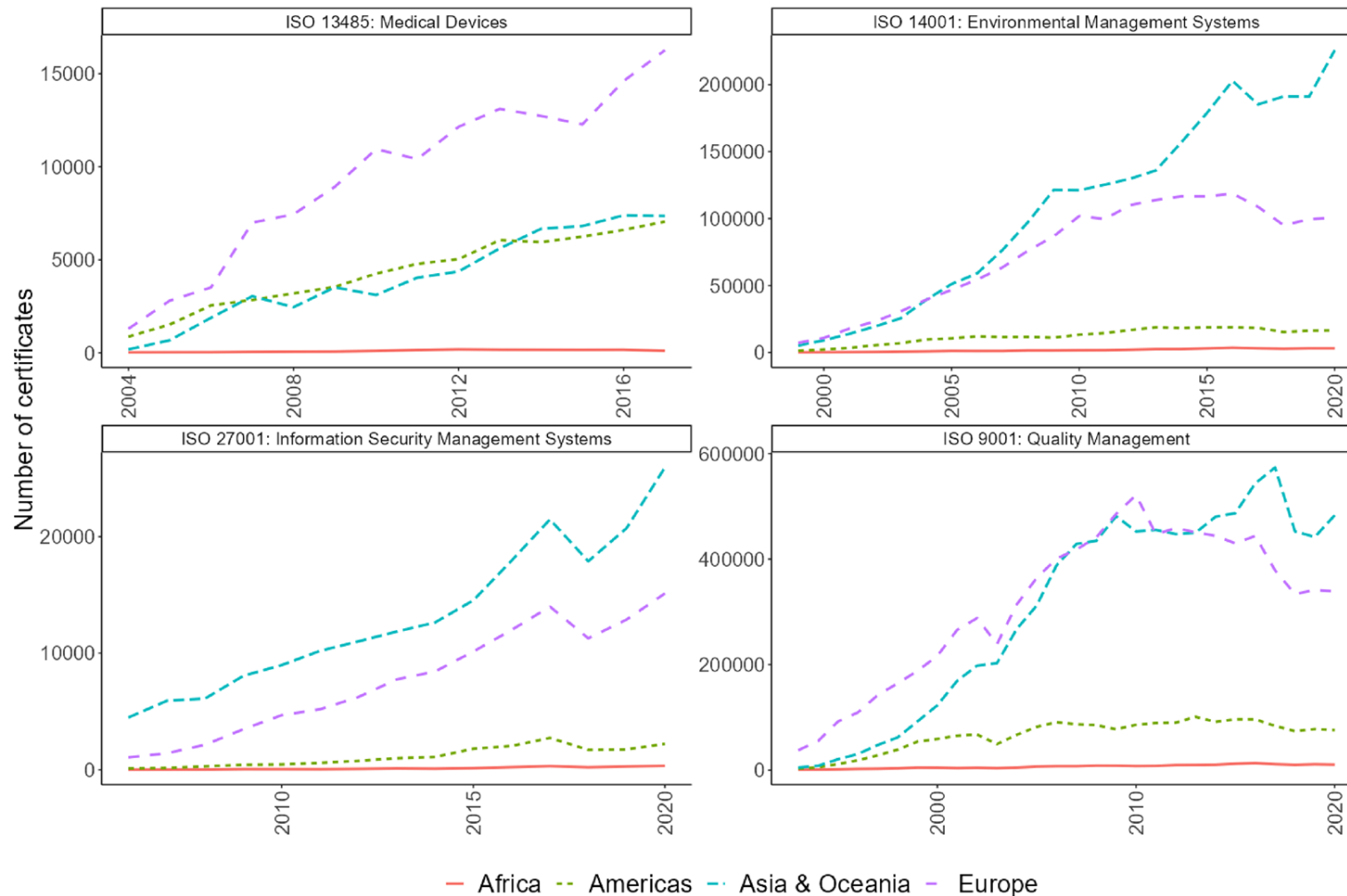

Source: WDR 2025 team, based on World Bank and ISO 2025.

Antall medlemmer i den Internasjonale Standardiseringsorganisasjonen (ISO)

Sertifiseringer i ISO standard-serier

Økonomisk og handelsorientert fase

(Midt 1900-tall til ca. 1980-tallet)

Ingeniør- og rasjonaliseringsfase

(Slutten av 1800-tallet – tidlig 1900-tall)

Politisk
fase?

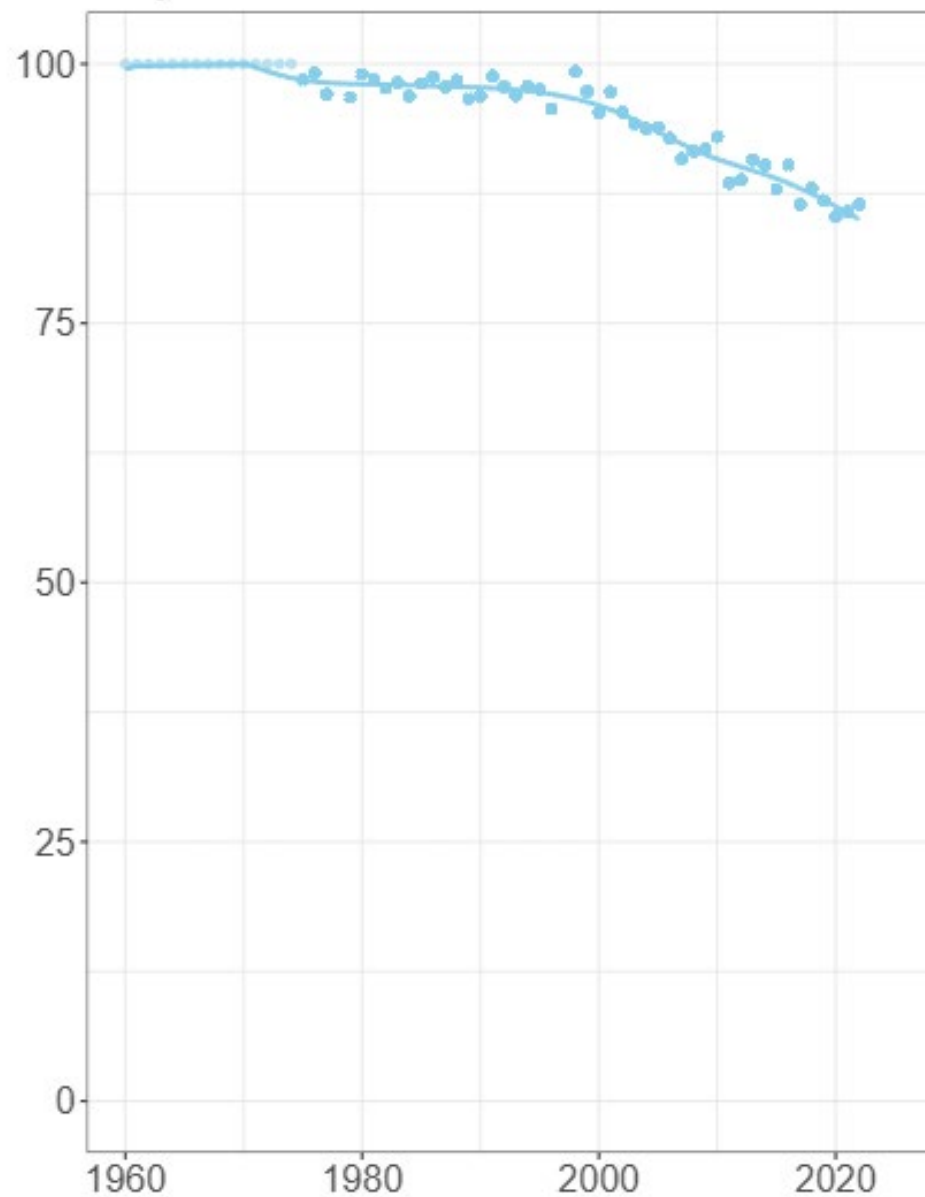
Samfunnsorientert fase...

(slutten av 1900-tallet – i dag)

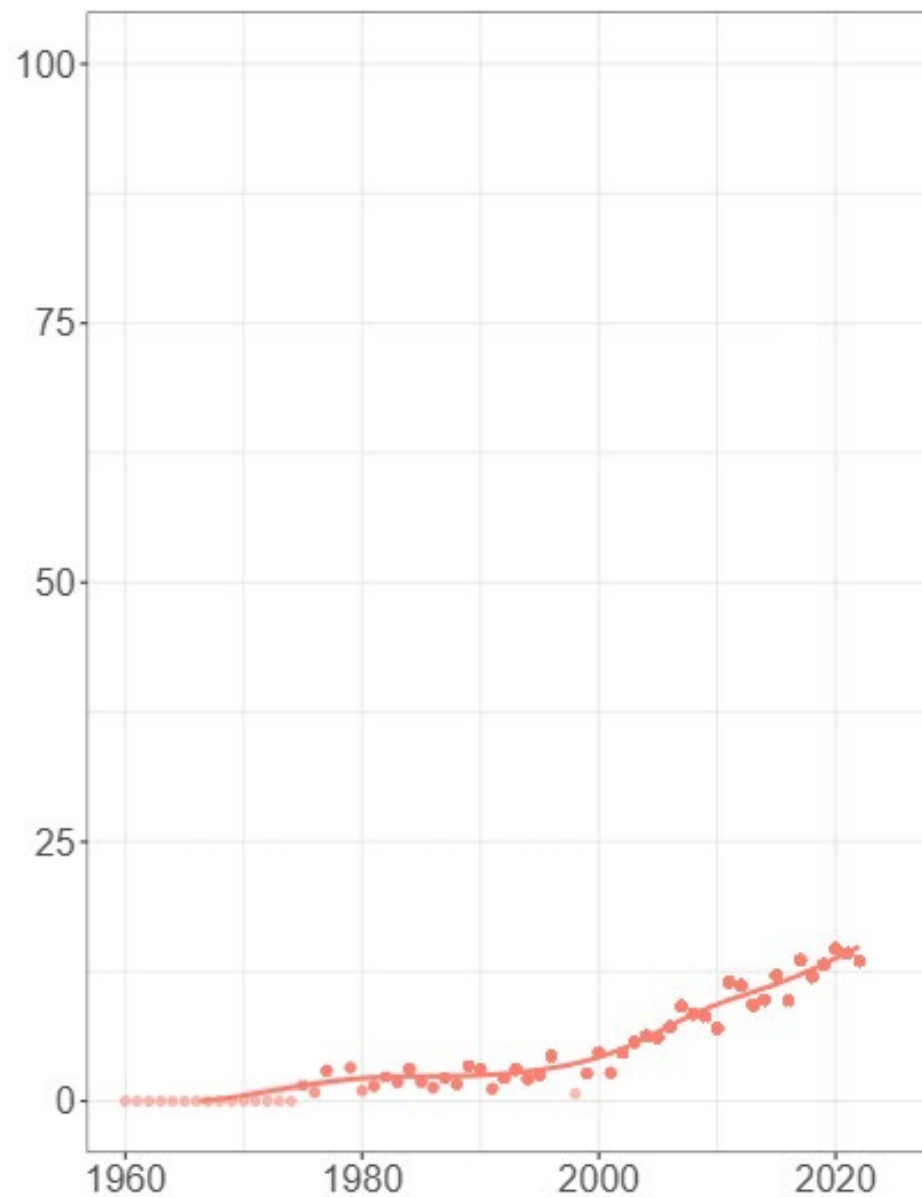
- Standarder knyttes til miljø, bærekraft, etikk og personvern
- Samspill mellom teknologi, økonomi og politikk

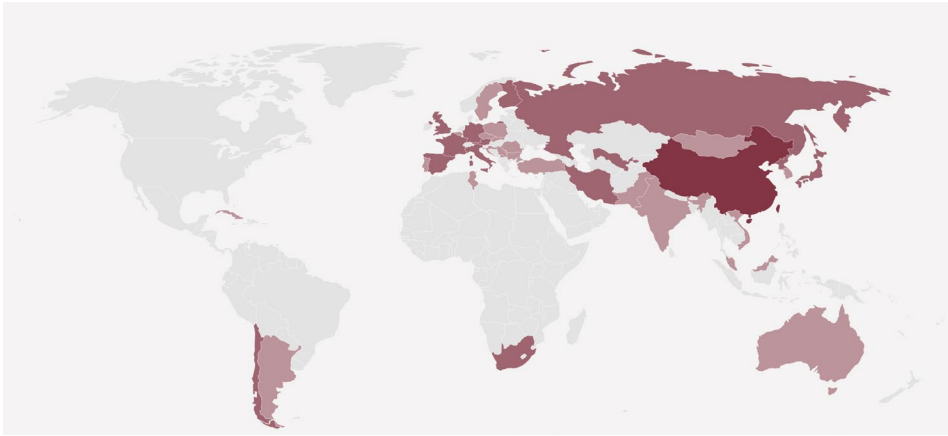
Physical

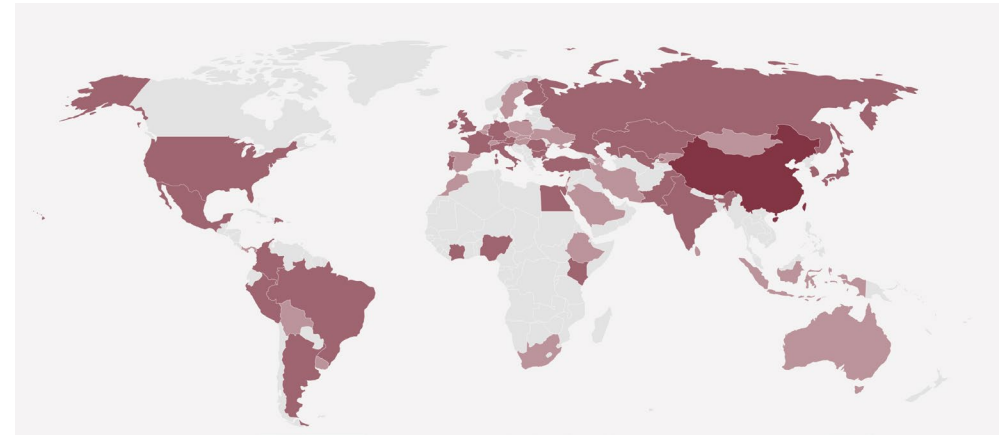
Societal

Endring i hvordan standardiseringsarbeidet legitimeres

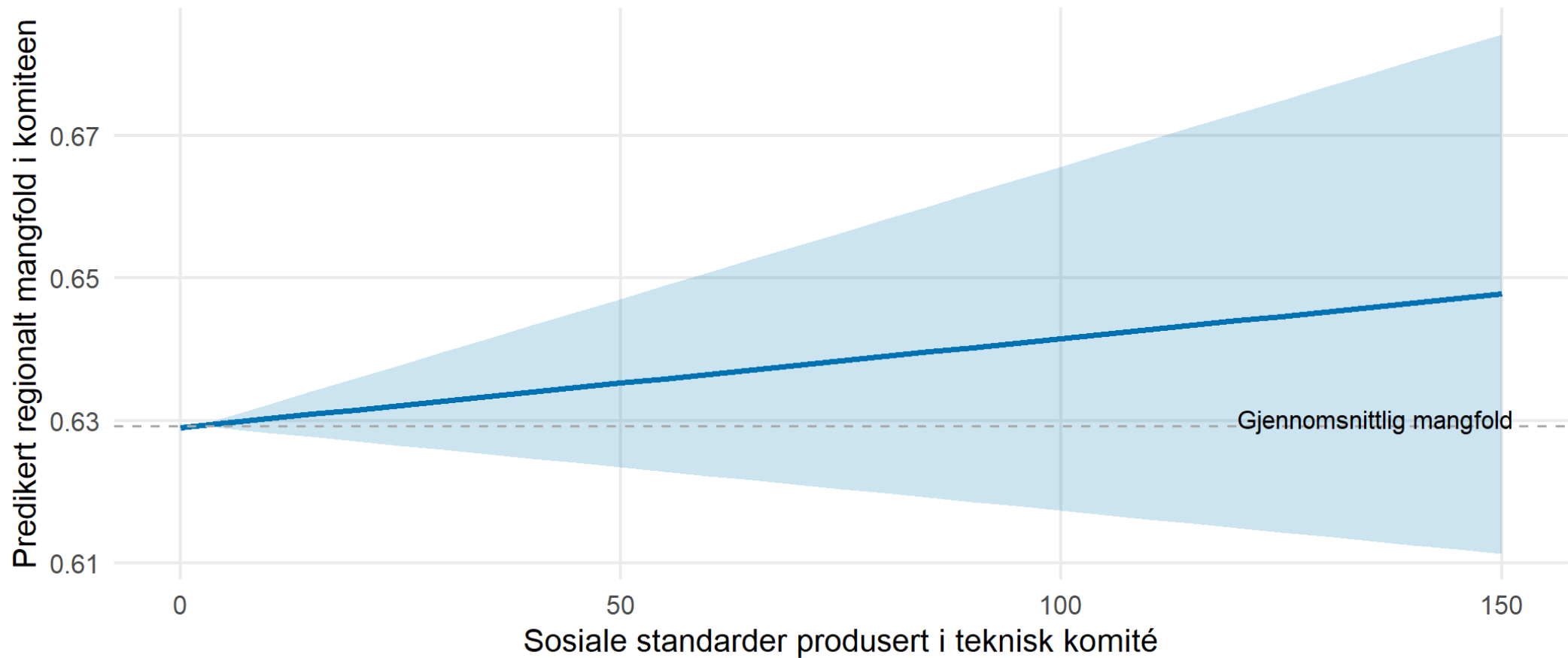

ISO/TC 26
Copper and copper alloys

ISO/TC 232
Education and learning services

Flere sosiale standarder = mer regionalt mangfold i komiteen

... og geopolitisk fase

(slutten av 1900-tallet – i dag)

- Økende geopolitisk konkurranse (USA, EU, Kina)

- Standarder som verktøy for global styring og makt

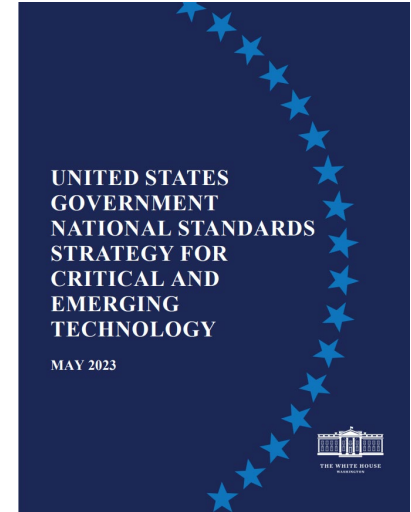

Brussels, 2.2.2022
COM(2022) 31 final

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN
PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL
COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS

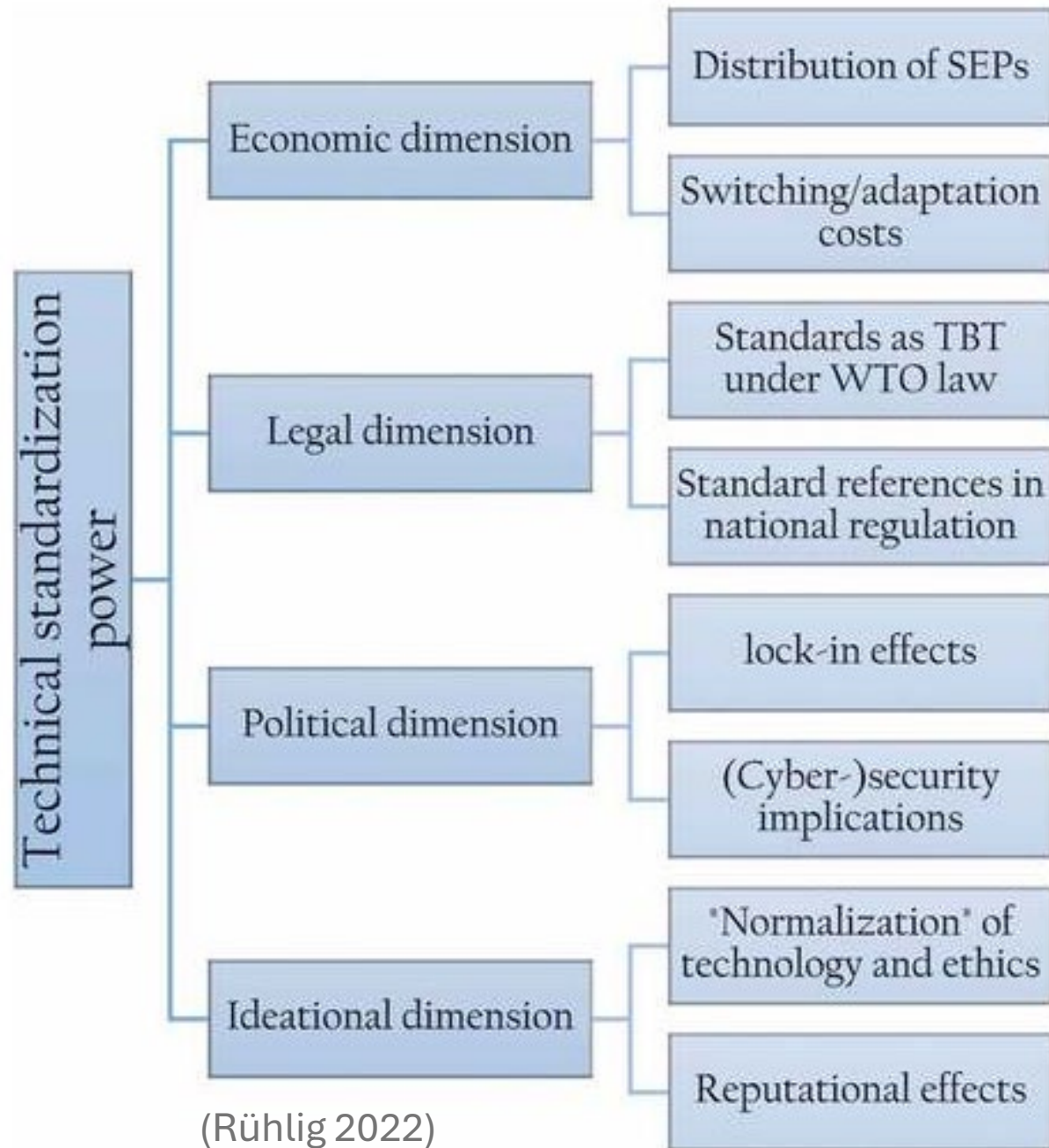
An EU Strategy on Standardisation
Setting global standards in support of a resilient, green and digital EU single market

EN

EN

Hva er standardiserings-makt?

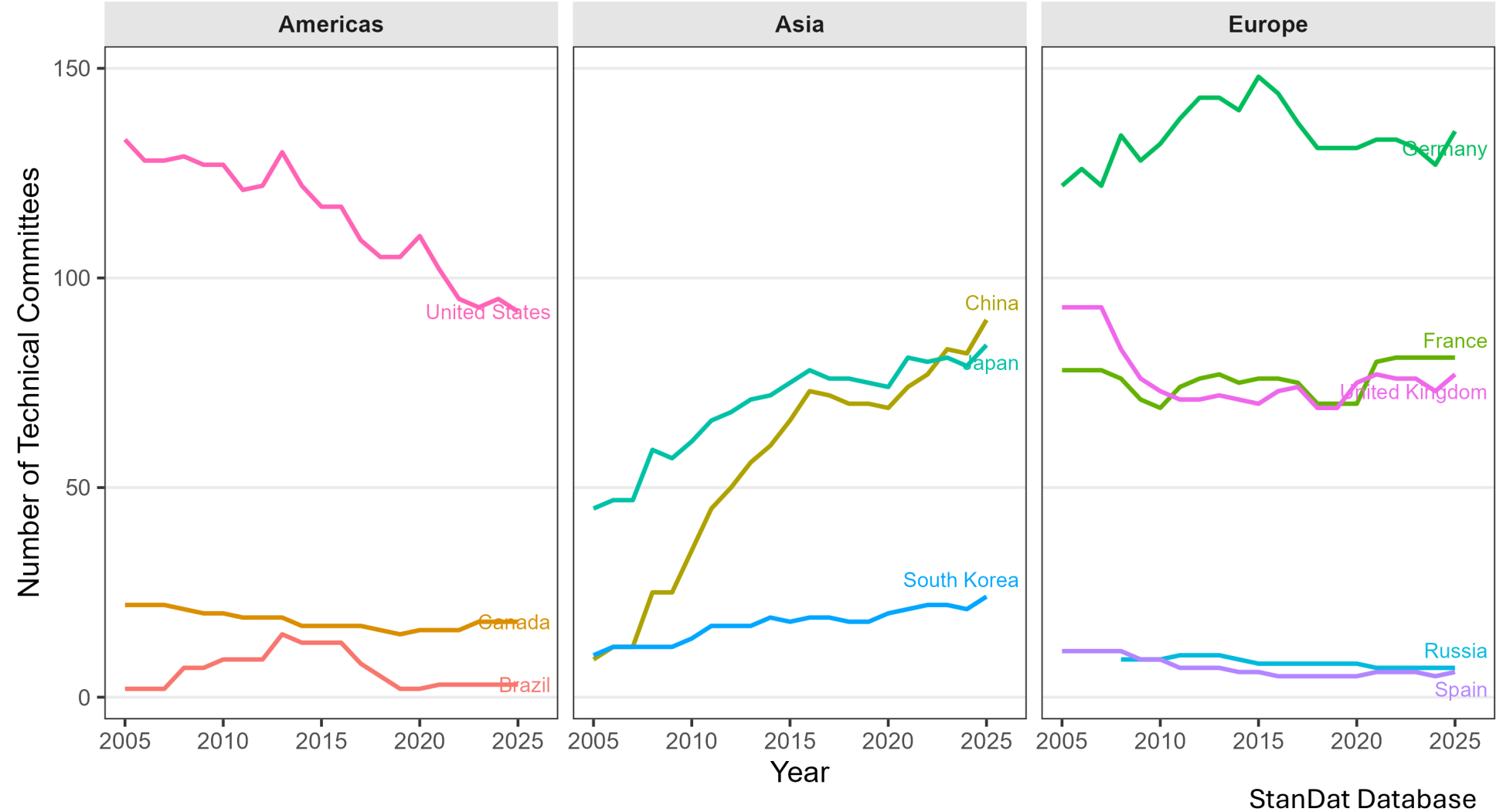

(Rühlig 2022)

Ledelse innen internasjonal standardisering

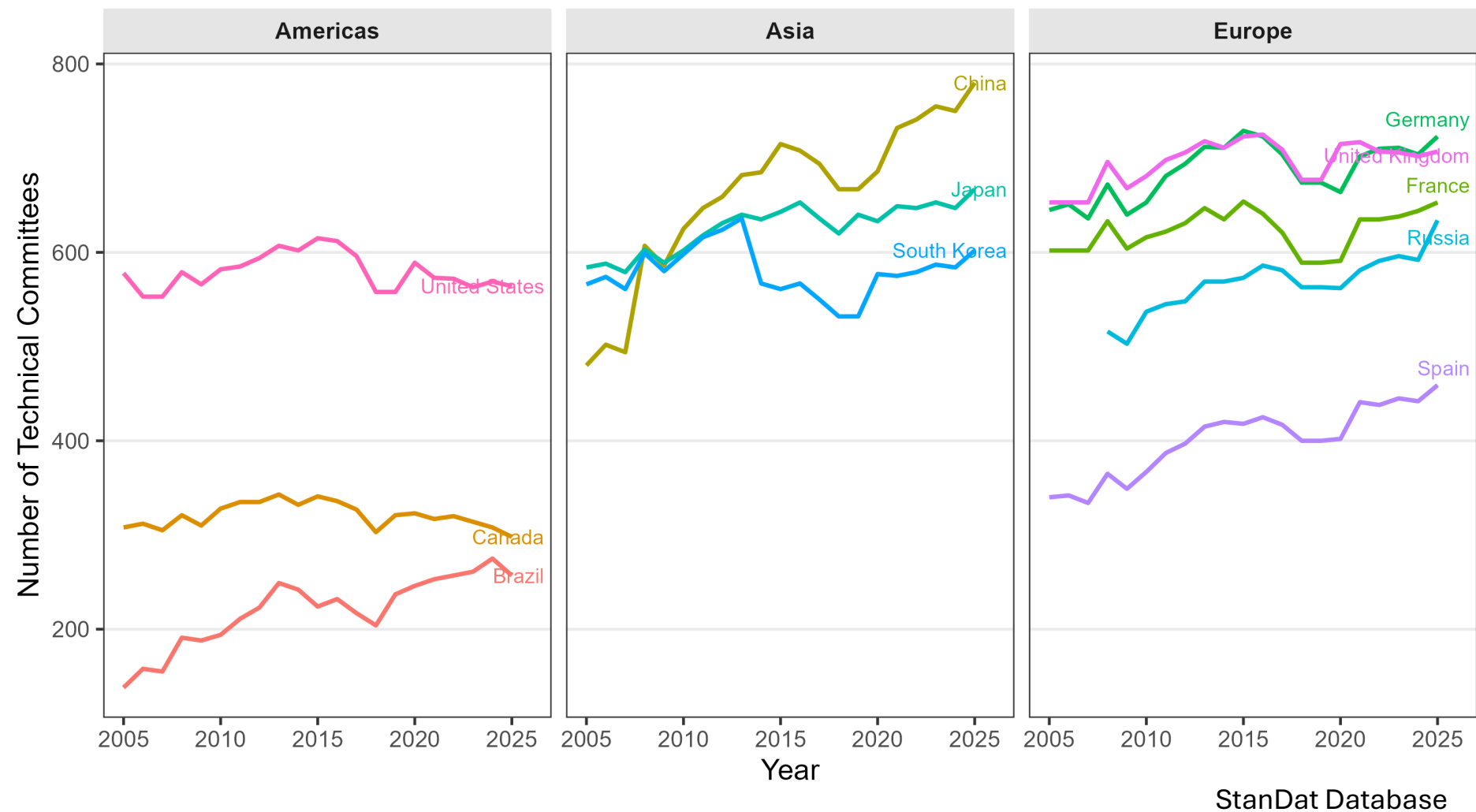
Secretariat in ISO Technical Committees Over Time by Country and Region

Secretariat (2005–present)

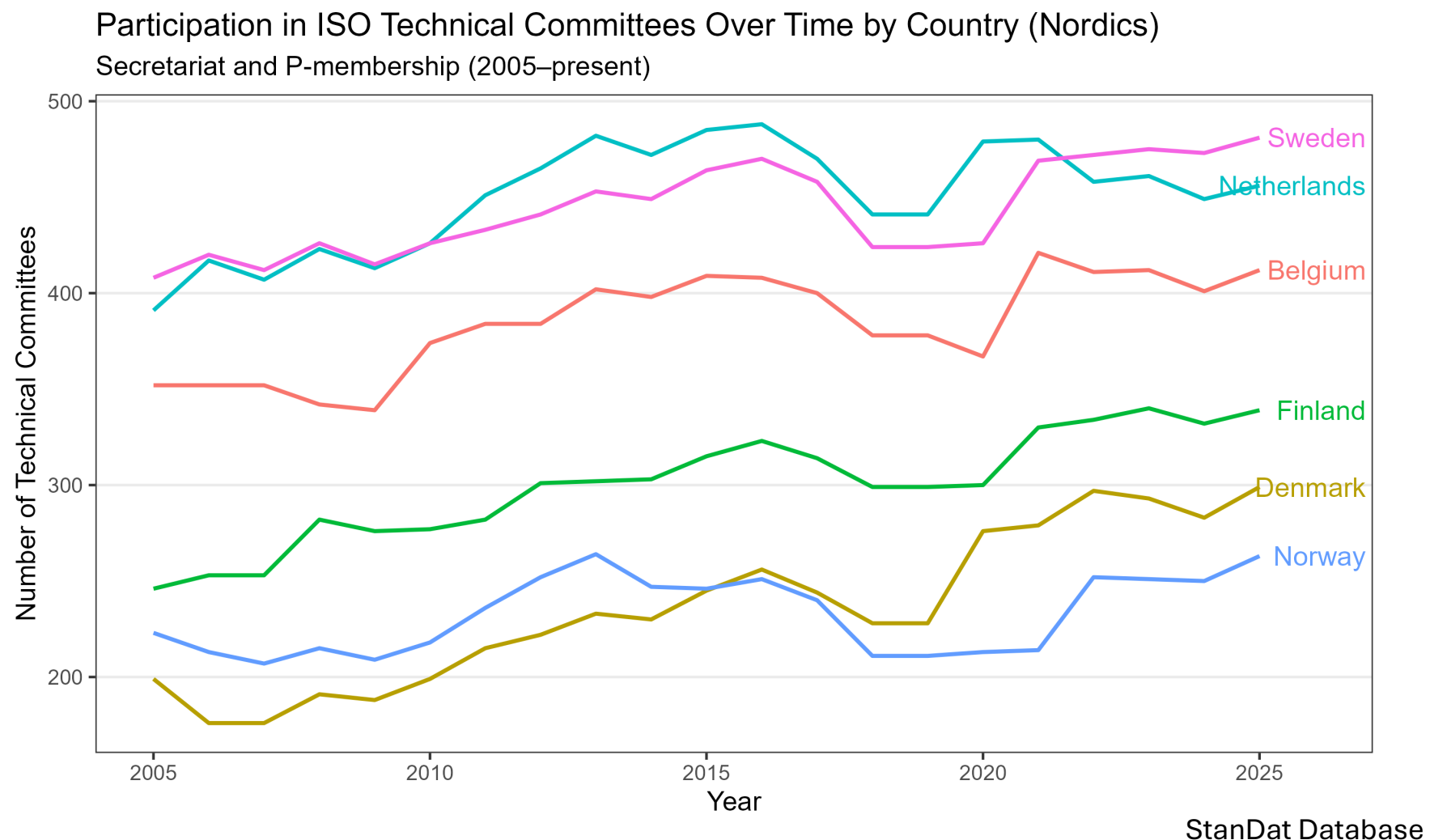

Deltakelse i internasjonal standardisering

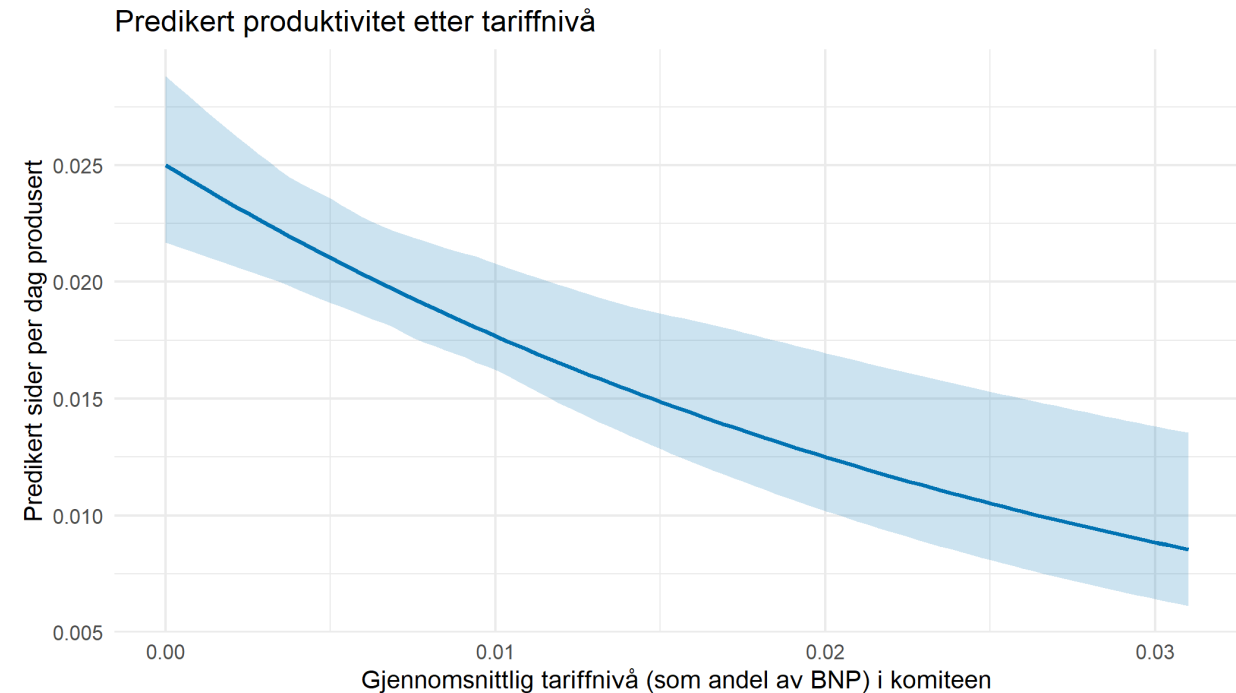
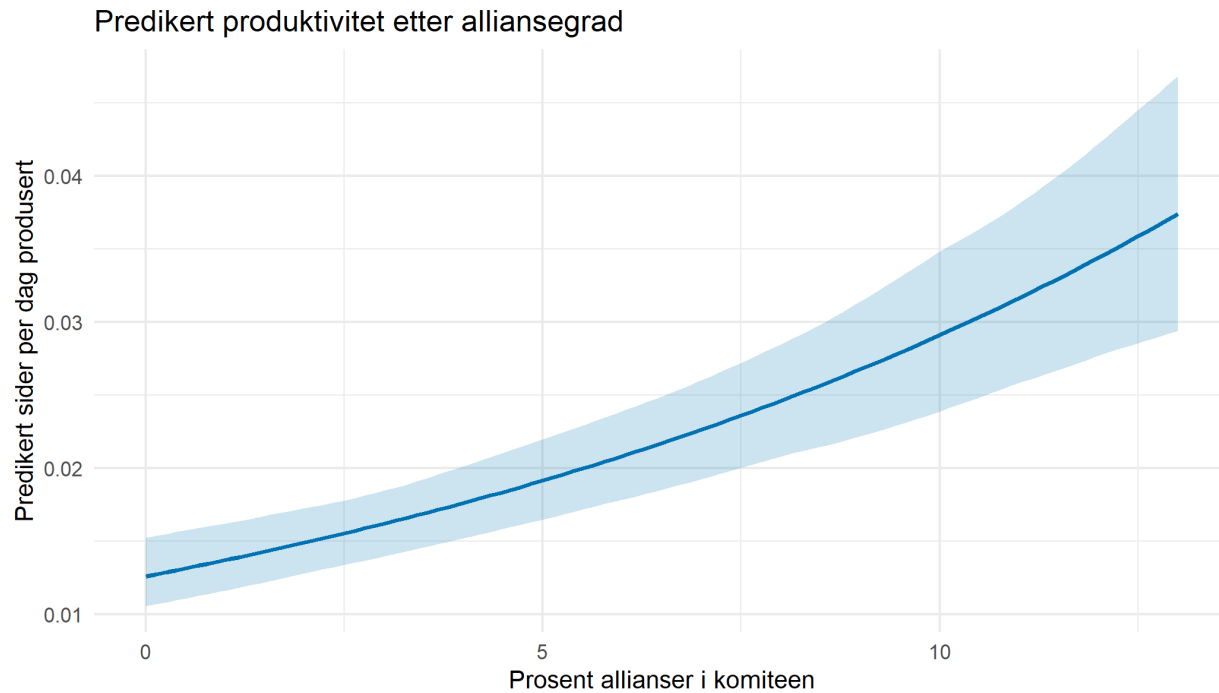
Participation in ISO Technical Committees Over Time by Country and Region
Secretariat and P-membership (2005–present)

Deltakelse i internasjonal standardisering

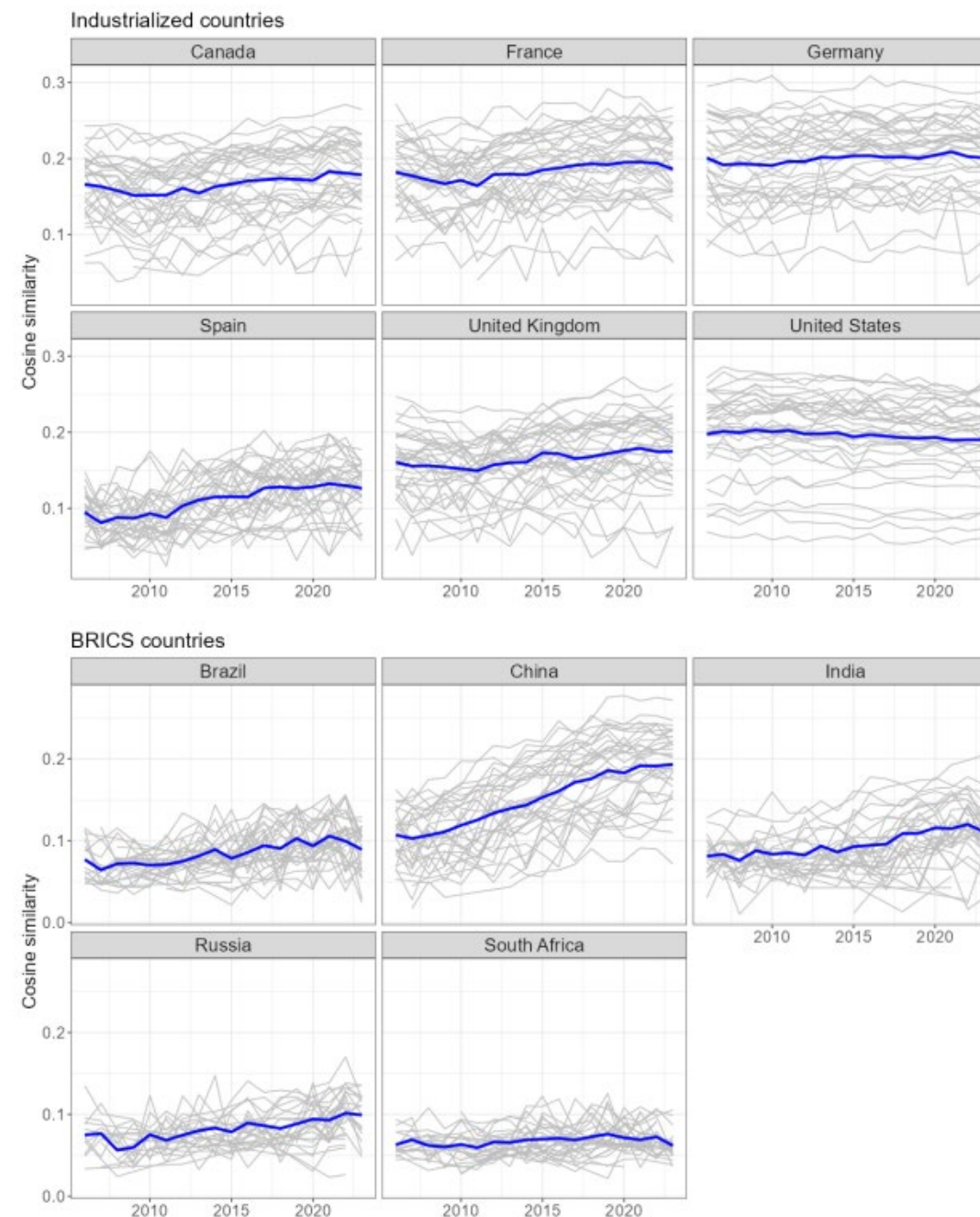
Effekten av økonomiske og politiske forskjeller på produktivitet

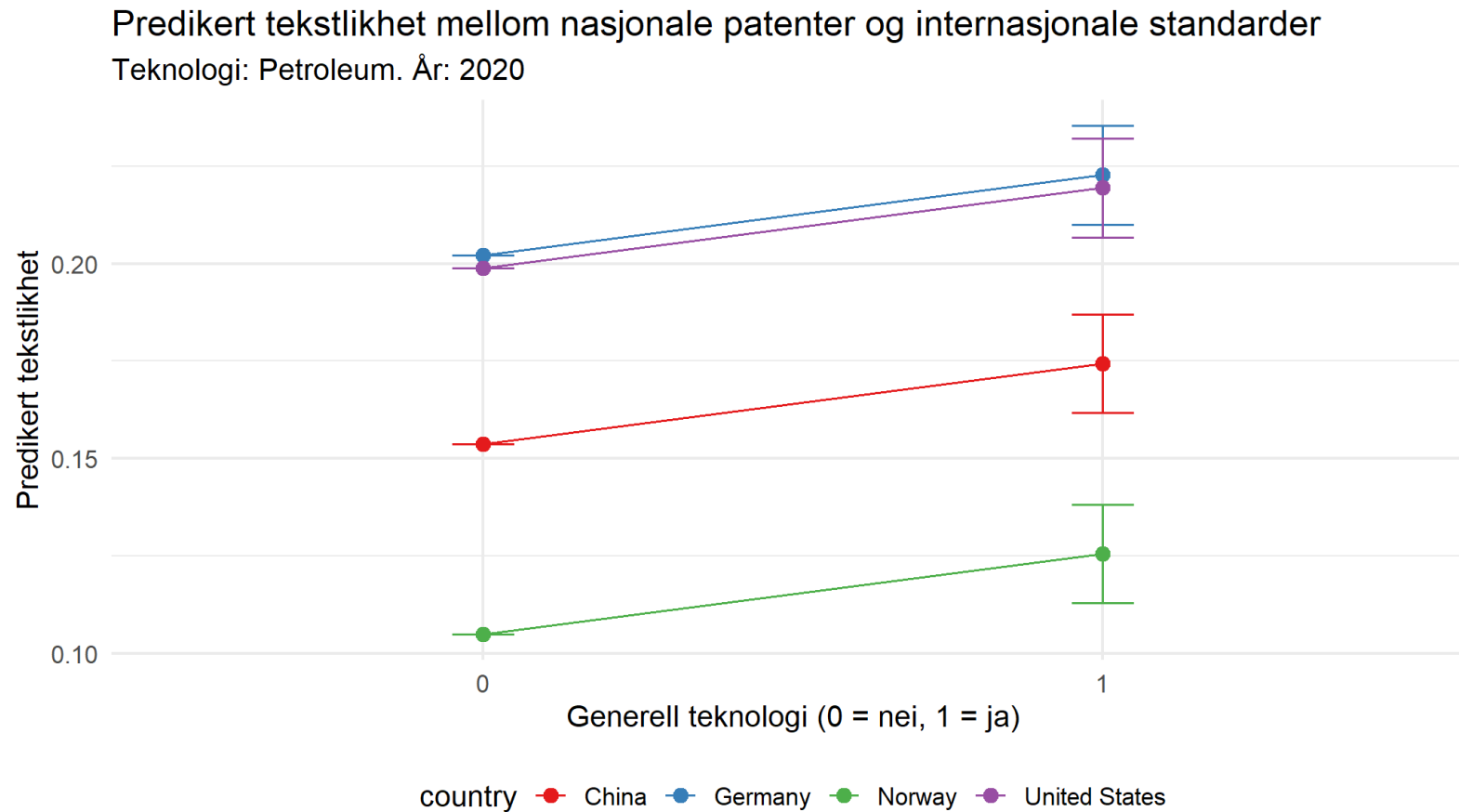
Strategisk standardisering

Strategisk standardisering:

Hvordan nasjonale
prioriteringer påvirker
internasjonale standarder

Strategisk standardisering øker for teknologier som er viktige for sentral infrastruktur

En endret rolle for standarder?

By Invitation | Standards complaint

The biggest drag on global trade isn't tariffs, but standards

Product-safety and environmental rules have multiplied like an invasive species, writes Indermit Gill

Share

ILLUSTRATION: DAN WILLIAMS

Jan 22nd 2026 | 4 min read

<https://www.economist.com/by-invitation/2026/01/22/the-biggest-drag-on-global-trade-isnt-tariffs-but-standards>

Technical Standards: America's Forgotten Tool of Statecraft

Laura Galante, Tal Feldman | Thursday, October 23, 2025, 1:30 PM

Share On: [f](#) [X](#) [in](#) [t](#) [@](#) [B](#)

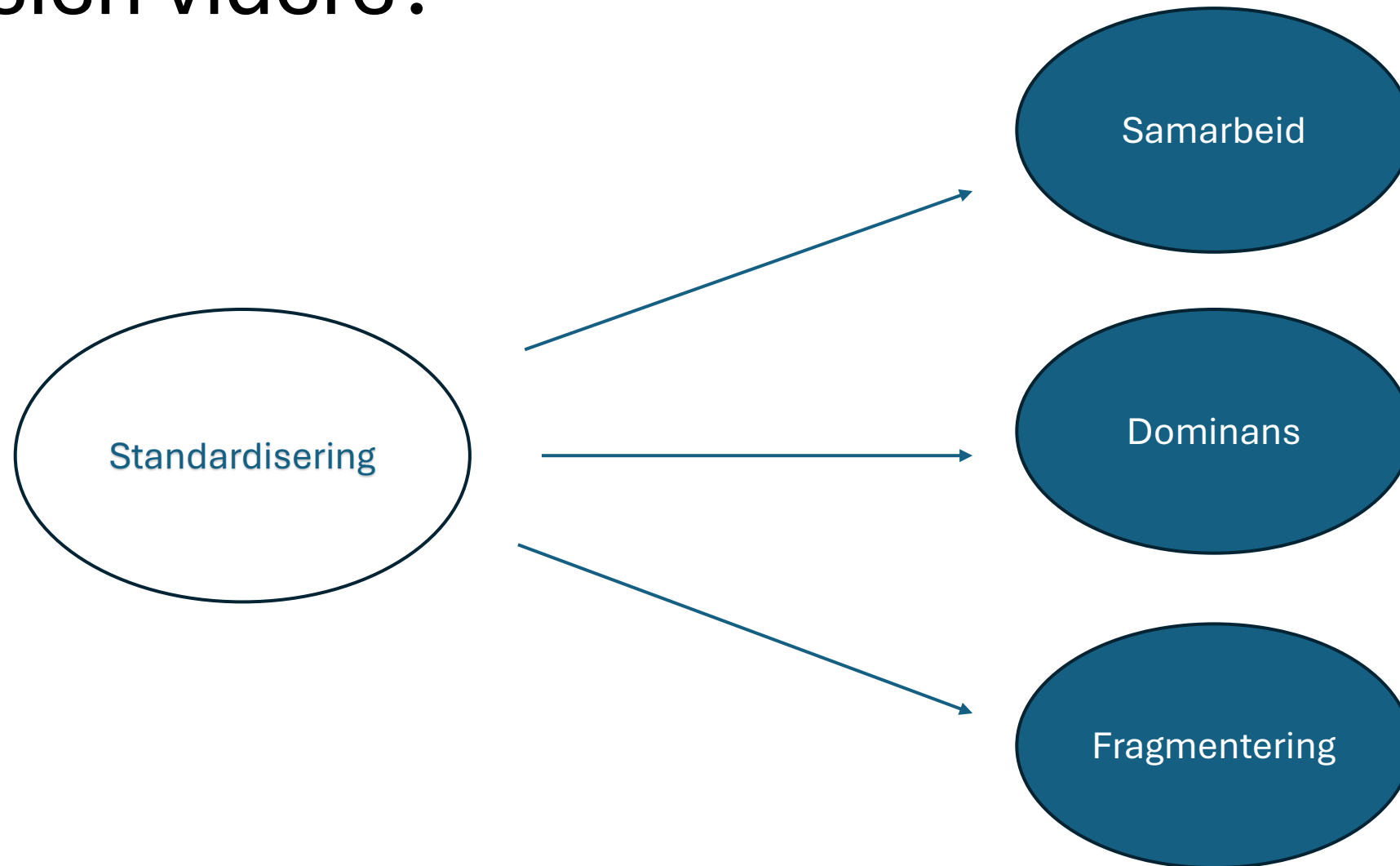
The AI race isn't only about chips or tariffs. It's also about who writes the technical standards shaping the world's systems.

Container ship in Oakland, CA. Ullm Bahn, <https://www.flickr.com/photos/gcwest/281385801>, CC BY 2.0, <https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/deed.en>

<https://www.lawfaremedia.org/article/technical-standards--america-s-forgotten-tool-of-statecraft>

Veien videre?

Takk for meg!

Solveig Bjørkholt

solveig.bjorkholt@ssb.no

<https://sbjorkholt.github.io/>

Vil du være med i forskningsprosjekt?

- Er du, eller kjenner du noen som er eller har vært, aktiv i standardiseringsarbeid i ISO/IEC-komiteer?
- Jeg søker intervjudeltakere til et forskningsprosjekt om strategisk standardisering: Hvordan stater og næringsliv samarbeider om å forme internasjonale standarder, og hvordan dette oppleves av dem som deltar i arbeidet.
- Ta kontakt: solveig.bjorkholt@ssb.no

